

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV AKADEMIE VĚD ČESKÉ REPUBLIKY V BRNĚ

PŘEHLED VÝZKUMŮ

45

ISSN 1211-7250

ISBN 80-86023-64-8

BRNO 2004

3001-

9395458

PŘEHLED VÝZKUMŮ 45

- Vydává: Archeologický ústav AV ČR Brno
Královopolská 147, 612 00 Brno
E-mail: infor@iabrno.cz
- Odpovědný redaktor: doc. PhDr. Jaroslav Tejral, DrSc.
- Redakce a příprava pro tisk: Ing. Petr Škrdla, PhD., Mgr. Balázs Komoróczy, PhDr. Lubomír Šebela, CSc.,
PhDr. Rudolf Procházka, CSc., PhDr. Jiří Doležel, Dana Gregorová, Alice Del
Maschio
- Na titulním listě: Jeskyně Švédův stůl. Foto Jiří A. Svoboda
- Tisk: Bekros
- Náklad: 400 ks

© 2004 by the Authors.

All rights reserved.

AÚ AV ČR Brno, Královopolská 147, 612 00

BRODEK U PROSTĚJOVA (okr. Prostějov)

„Vlachov“. Eneolit. Sídliště. Záchranný výzkum.

Při výměně VTL plynovodu v úseku mezi Želči a Vřesovicemi na okrese Prostějov byl jeden z objektů prozkoumán v poloze „Vlachov“ při JV hranici katastru Brodka u Prostějova. Jde o z větší části zemědělsky obdělávanou náhorní plošinu s nejvyšším bodem 278 m – „Hůrka“, který je od místa nálezu vzdálen 620 m směrem severním (ZM 1:10 000, list 24-42-06, 160 mm od Z s. č. a 75 mm od J s. č.).

Přestože se objekt nepodařilo na základě získaného materiálu přesně kulturně specifikovat (zlomkovitost keramiky dovozuje jen rámcově zařazení do eneolitu, snad KNP ?), svým charakterem doplňuje řadu podobných objektů z Prostějovska (Čelechovice na Hané: Čížmář a kol. 2000, 149; Kostelec na Hané: Šmíd 1991; Němčice nad Hanou), které signalizují snad poněkud odlišný způsob hospodářství na náhorních planinách. Při budování skládky pevného komunálního odpadu v Němčicích nad Hanou byl přibližně uprostřed 2 ha plochy objeven jediný objekt obdobného charakteru, rámcově datovaný do pozdního eneolitu.

Miroslav Šmíd, ÚAPP Brno

Literatura

- Čížmář, M. a kol. 2000: Výzkumy – Ausgrabungen 1993-1998, Brno.
Šmíd, M. 1991: Nálezová zpráva v archivu AÚ AV ČR Brno, č.j. 699/91.

Resumé

Brodek u Prostějova (Bez. Prostějov). „Vlachov“. Ānāolihtikum. Siedlung. Rettungsgrabung.

BŘEZINA (okr. Vyškov)

„Terasa nad Hloučelou“. Eneolit. Výšinné opevněné sídliště. Vizualní průzkum, povrchový sběr. Uložení: Muzeum Prostějovska v Prostějově.

V červnu a v červenci roku 2003 se povrchovým průzkumem podařilo zjistit výšinné opevněné sídliště na pravobřežní terase říčky Hloučely (asi 1 200 m jihozápadně od obce Vícov). Byl rozeznán relikt opevnění ohraničující plochu o rozloze cca 2 ha. Vně tohoto pásu valů se nachází svahová šjíje, kde lze předpokládat další pás opevnění. Jeho reliktů však zatím nalezeny nebyly.

Na ploše, která je ohraničena ze severu a východu skalnatými srázy a od západu a jihu prvním celistvým pásem valů, byl povrchovým sběrem získán soubor keramiky rámcově datovatelné do období eneolitu, pravděpodobně středního. Na zmíněné ploše byl získán také soubor zlomků mazanice s otisky proutěných konstrukcí. Do Státního archeologického seznamu byla tato lokalita zanesena pod názvem „Terasa nad Hloučelou“.

„Rohlíček“ (kóta 408) Eneolit. Sídliště. Povrchový sběr, vizualní průzkum. Uložení: Muzeum Prostějovska v Prostějově.

V červenci roku 2003 byl povrchovým sběrem v lokalitě nazvané „Rohlíček“ podle výrazného tvaru terénních reliktů (u kóty 408 na křižovatce lesních cest s Anderkovou cestou, asi 1 700 m jihozápadně od středu obce Vícov) získán malý soubor fragmentů keramiky, rámcově datovatelný do období eneolitu. Vzhledem k poloze této lokality lze připustit domněnku, že povrchové reliktů na malém návrší protáhlého obloukovitého tvaru souvisí s opevněním lokality „Terasa nad Hloučelou“.

„Za Prádlama“. Eneolit. Sídliště. Povrchový sběr, vizualní průzkum. Uložení: Muzeum Prostějovska v Prostějově

Povrchovým sběrem v červnu roku 2003 byl na malé lesní louce v nivě říčky Hloučela (jedná se o louku „Za Prádlama“, asi 1 700 m jihozápadně od středu obce Vícov) získán malý soubor fragmentů keramiky, rámcově datovatelný do období eneolitu. Vzhledem k poloze lokality, pod skalním srázem chránícím z východu „Terasa nad Hloučelou“, lze předpokládat souvislost tohoto nálezu s aktivitami na tomto výšinném sídlišti.

„Křižovatka lesních cest“. Eneolit. Sídliště. Povrchový sběr. Uložení: Muzeum Prostějovska v Prostějově.

Povrchovým sběrem byl v květnu roku 2003 u křižovatky lesních cest (asi 1 000 m západně od středu obce Hamry) získán malý soubor nevýrazných fragmentů keramiky, datovatelný rámcově do období eneolitu, a pazourková čepel se zachovaným srpovým leskem.

Vzhledem k relativní blízkosti lokalit s eneolitickým osídlením nelze vyloučit ani v tomto prostoru sídelní aktivity většího rozsahu.

Josef Hebr, Prostějov

Resumé

Březina (Vyškov District). „Terasa nad Hloučelou“. Eneolithic. Settlement. Surface collection, visual prospection.

Březina (Vyškov District). „Rohlíček“ (highpoint 408). Eneolithic. Settlement. Surface collection, visual prospection.

Březina (Vyškov District). „Za Prádlama“ (meadow). Eneolithic. Settlement. Surface collection, visual prospection.

Březina (Vyškov District). „Crossing of forest ways“. Eneolithic. Settlement. Surface collection.

BUKOVANY (okr. Olomouc)

„Ohrady“. KNP, KZP. Sídliště. Záchranný výzkum.

Z důvodu výstavby komunikace a inženýrských sítí proběhl v minulém roce na katastrálním území obce Bukovany, trať Ohrady, záchranný archeologický výzkum. Výzkum realizovalo Archeologické centrum Vlastivědného muzea v Olomouci (od 1. 1. 2003 Archeologické centrum Olomouc, příspěvková organizace) na podnět investora, kterým byl Obecní úřad Bukovany, zastoupený starostou panem Pavlem Zema-

nem. Obec Bukovany leží cca 7,5 kilometru severovýchodně od Olomouce. Záchranný archeologický výzkum zde proběhl ve dnech 8. 4. až 30. 4. 2002. Ovšem již ve dnech 19. 3. 2002 a 2. 4. 2002 proběhl na lokalitě předstihový výzkum, a to formou sondáže za pomoci pedologické sondy. Výzkumná plocha se rozkládá na svažitém terénu v trati Ohrady, jež se sklání od severu k jihozápadu směrem k obci. Před zahájením zemních prací byla plocha porostlá ovocnými stromy a zatravněna. Záchranným výzkumem byla zjištěna koncentrace pravěkého osídlení ve vyšší části zkoumané plochy, přesněji v okolí druhé odbočky směřující směrem nahoru do svahu (pokud stojí pozorovatel zády k vesnici, je to druhá odbočka vpravo vedoucí nahoru do svahu). Osídlení pokračovalo dále mimo výzkumnou plochu. Právě na konci této odbočky byl prozkoumán a zdokumentován pětiřadý kůlový dům, který lze datovat do období kultury s lineární keramikou, přesněji řečeno do její mladší fáze. O něco níže bylo na výzkumné ploše (v ploše nové komunikace) zachyceno několik zahloubených objektů, jež lze zařadit do období kultury zvoncovitých pohárů. Dále bylo na lokalitě nalezeno několik zlomků keramiky z období kultury nálevkovitých pohárů a ojedinělý zlomek keramiky z období starší doby železné (lužická kultura ?). Při povrchovém sběru v okolí výzkumné plochy byl nalezen keramický materiál z období vrcholného středověku a novověku. Po zahájení výstavby rodinných domů záchranný archeologický výzkum dále prováděl Státní památkový ústav v Olomouci (Faltýnek – Dehnerová 2003, 83-84). Během podzimu roku 2003 autor příspěvku provedl archeologický dohled po ukončení skryvky ornice na stavební parcele (p. č. 1273) s negativním výsledkem.

Jakub Vrána, AC Olomouc

Literatura

- Vrána, J. 2003: Záchranný archeologický výzkum sídliště lidu kultury s volutovou (lineární) keramikou v Bukovanech (o. Olomouc), in: II. Sborník Muzea středního Posázaví v Ratajích nad Sázavou a Archeologické společnosti Západočeské univerzity v Plzni, Praha, 21-28.
- Faltýnek, K. – Dehnerová, H. 2003: Bukovany, in: Výroční zpráva 2002. Státní památkový ústav v Olomouci, Olomouc, 83-84.

Resumé

Bukovany (Bez. Olomouc). „Ohrady“. Trichterbecher- u. Glockenbecherkultur. Siedlung. Rettungsgrabung.

DRNHOLEC (okr. Břeclav)

„Holenická pole“ Ojedinělý nález. Eneolit. Povrchový sběr.

V trati Holenická pole byla nalezena broušená kamenná sekerka.

Petr Kubín, RM Mikulov

Resumé

Drnholec (Bez. Břeclav). „Holenická pole“. Einzelfund. Äneolithikum. Steinaxt.

HABROVANY (okr. Vyškov)

„Vinohrady“. Jok. Sídlištní vrstva a žárový hrob. Záchranný výzkum.

V rámci záchranného archeologického výzkumu v obci Habrovany bylo zjištěno mocné kulturní souvrství, jehož součástí byla i kulturní vrstva nahodile obsahující drobné zlomky mazanice a keramiky, které je možné přiřadit jordanovské kultuře (popis lokality viz kap. Doba bronzová, ostatní zastoupené kultury v kap. Doba železná). V této vrstvě, v hloubce cca 120 cm, byl objeven ojedinělý žárový hrob původně uložený v keramické nádobě, ze které se dochovala jen část dna a několik zlomků.

Zuzana Baarová, M Vyškovska ve Vyškově

Resumé

Habrovany (Bez. Vyškov). „Vinohrady“. Jordanower Kultur. Kulturschicht u. Brandgrab. Rettungsgrabung.

HAMRY (okr. Prostějov)

„Na Křemelí“. Eneolit. Sídliště (?). Povrchový sběr. Uložení: Muzeum Prostějovska v Prostějově.

Povrchovými sběry v září roku 2003 byl v polní trati „Na Křemelí“ získán na ploše cca 0,5 ha soubor fragmentů keramiky svědčící o existenci doposud neznámé polykulturní lokality, pravděpodobně sídliště. Lokalita se nachází na nevýrazném návrší orientovaném k jihovýchodu severně od obce Hamry. Typologicky určitelné zlomky je možno zařadit do eneolitu a mladších období (doby bronzové, latěnu a středověku).

Josef Hebr, Prostějov

Pavel Moš, M Prostějovska v Prostějově

Resume

Hamry (Prostějov District). “Na křemelí“. Eneolithic. Settlement (?). Surface collection.

HLUBOKÉ MAŠŮVKY (okr. Znojmo)

„Nivky“ (KKK. Sídliště) a intravilán obce (MMK /IIB – Lengyel III/ a KZP. Sídliště, pohřebiště.). Záchranný výzkum.

V průběhu května – listopadu 2003 probíhal také průběžný dohled v měsících září – říjnu pak záchranný archeologický výzkum na trase silničního průtahu obcí, který byl spojen s výstavbou kanalizace a čističky odpadních vod. Celková sledovaná plocha průtahu obcí se na ZM ČR 1:10 000, list 34-11-11, nachází v rozmezí bodů 192 mm od Z s. č., 98 mm od J s. č.; 195 mm od Z s. č., 99 mm od J s. č.; 197 mm od Z s. č., 0 mm od J s. č. a 198 mm od Z s. č., 0 mm J s. č. Nález novověké studny je na stejném mapovém listu v místě 209 mm od Z s. č. a 69 mm od J s. č.. Zjištěné osídlení v jihovýchodní části obce nachází v rozmezí bodů 203 mm od Z s. č., 36 mm od J s. č.; 205 mm od Z s. č., 36 mm od J s. č.; 197 mm od Z s. č., 0 mm od J s. č. a 198 mm od Z s. č., 0 mm od J s. č.

Plocha komunikace byla přitom poměrně značně poškozena výstavbou císařské dlážděné silnice na sklonku 19. století